

Tedaj je metulj krila razširil in poletel visoko nad zemljo, naravnost v sonce.

Zvončice so zvonile.

Zdolaj v prahu je zboroval KG.

Našli so prazni mešiček in vse učene glave so bile na kupu.

»Samo plašč je«, ugame prva glava razočarano.

»Bolezen je sama ostala«, meni druga glava.

»Plašč je bil ravno bolezen«, pomodruje tretja glava.

Visoko nad njih slepimi glavami se je izprenašal metulj po sinjem sončnem zraku.

»Na, zdaj je pa do kraja proč«, so dejale gliste.

»Resurrexit. Vstala je«, je pelo tisoč glasov v luči.

Jugoslavija in njene sosede.

Dr. Roman Savnik.

2. Grčija.

Nobena sosednja država ni Slovencem tako daleč kot Grčija. Dolgotrajno in utrudljivo bi bilo potovati tja. Izbire ni velike. Lahko bi se napotili z edino železnico mimo Beograda in Skoplja proti grški meji, ali pa bi s parnikom premerili vse Jadransko morje in bi dospeli na cilj šele na južnem koncu albanskega obrežja.

Toda vkljub toliki daljavi skoro ni Slovenca, ki ne bi že v rani mladosti kaj vedel o tej deželi. Kdo ne pozna silnega boga Zevza, ki je v togoti grmel in metal strele z neba, kdo še ni čital pripovedk o trojanski vojni, o Odiseju in njegovih desetletnih blodnjah po morju in o srečni vrnitvi v domači kraj? Toda vse to so le bajke nekdanjih junaških in kulturnih Grkov, ki so živeli pred več tisoč leti. Nespremenjena je ostala le njihova domovina, v kateri se je odigral tudi dovršen del naše slovanske zgodovine.

Po propadu silne Rimske države so poplavlili Balkanski polotok naši slovanski predniki, ki so prodrli globoko na Grško. Marsikje nam o Slovanih pričajo le krajevna imena, do danes pa so se tu ohranili le blizu jugoslovanske meje skoro do Soluna. Tu sta se pred dobrimi tisoč leti rodila sv. Ciril in Metod, ki sta kot slovanska apostola tudi med Slovenci širila krščansko vero v našem jeziku. In na taistih tleh so se nedavno med svetovno vojno odigravali dogodki, ki so nas končno povedli v svobodo. Po umiku srbske vojske preko albanskih gora so našli naši junaki pribežališče na grškem otoku Krfu. Tu so narodni voditelji l. 1916. glasno napovedali nadaljnji boj za ustanovitev Jugoslavije, nakar so se pričeli na solunskem bojišču zadnji boji za uresničenje tega vzvišenega cilja. Tudi na Grškem trohne kosti naših junakov, ki so iz domovinske ljubezni žrtvovali življenje. Tako nas grška zemlja spominja sedanosti in davne preteklosti.

Grčija je še enkrat manjša od Jugoslavije. Razprostira se v južnem delu Balkanskega polotoka, ki postaja tu vedno ožji in se cepi v majhne polotoke. Med nje se vrvajo globoki zalivi, tako da ni iz notranjosti dežele nikjer daleč do morja. Obrežje spremljajo številni otoki, zlasti na vzhodu v Egejskem morju. To je z njimi tako gosto posuto, da tvorijo otoki pravcati most med Evropo in Azijo.

Država je zelo siromašna. Navadno se kar iz morja dviga skalnato gorovje, med katerim je le malo nižin, a še te so deloma zamočvirjene. Najvišja

gora je Olimp, ki je 50 m višji od Triglava. Njegov strmi vrh je očem malokdaj viden, ker ga zastirajo oblaki. Starim Grkom se je zdela gora nepristopna, zato so jo smatrali za bivališče bogov. Še danes se malokdo povzpne na njo. Nedavno so se tu potikali roparji, ki so se počutili varne kot nekdanj bogovi.

Podnebje je zelo toplo. Zime so mile, poletja pa tako vroča in suha, da usahnejo manjše reke in so rastline kar ožgane od solnca. Poleti ne dežuje tudi po več mesecev, vendar pa je zrak zaradi bližine morja tako kristalno čist, kakor pri nas le po deževju. Polj je malo, pridelek žita tako skromen, da ga morajo večinoma uvažati. Pašniki dajejo pičlo hrano le ovcam in kozam. Govedo uvažajo iz Jugoslavije. Tudi gozdov nedostaja. Tla so navadno zarasla le z grmičjem, samo bolj v gorah je nekaj večjih

Današnje Atene. Na levi staroslavna Akropola.

gajev borovcev in pinij. Pomanjkanje gozda se čuti na vsakem koraku. Ni lesenih hiš, ne lesenih ograj, povsod grade le iz kamna. Tega pa je mnogo, zlasti marmorja, ki je slovel že od nekdanj.

V Grčiji prevladuje tako rastlinstvo kot v našem primorju. Izvrstno uspeva najraznovrstnejše južno sadje, zlasti smokve, pomaranče in limone. Povsod rasteta oljka in tobak, nemara še več pa je vinske trte. Grško grozdje, grške rozine veljajo za najfinejše na svetu.

Železnica je malo. Kolodvori so skromni, prometa ni mnogo. Kajti prebivalstvo se železnice malo poslužuje, večinoma potuje po morju. Morski promet je za Grčijo tolikega pomena kot v Evropi le še za Norveško. Tudi nedostaja lepih cest; zaradi goratih tal je njihova graditev zvezana s prevelikimi stroški. Navadno drže krajša slaba pota le iz pristanišč do bližnjih gorskih naselbin. Še nedavno niso imeli prebivalci ne konj ne voz. Ves kopni promet se je vršil z natovorjenimi živalmi. Zadnji čas imajo tudi vozove, a ti so zaradi slabih in strmih kolovozov lahki in imajo le dvoje velikih koles.

Prebivalstvo države je sicer večinoma grško, a poznajo se mu mnogi vplivi tujih narodov, zlasti Slovanov, Arabcev in Turkov. Albanci so raztreseni skoro po vsej državi. Njihovo vplivanje na Grke je bilo nekoč toliko, da so ti od njih prevzeli razne običaje in celo narodno nošo. Turek pa je

vladal na Grškem tako dolgo kot Srbom. Šele pred sto leti se je Grk osvobodil in si ustanovil svojo državo. Toda sledovi turškega jarma se dolgo niso dali zabrisati. Današnja grška mesta so nastala šele pozneje.

Grčija je republika. Glavno mesto so *A t e n e*, ki se zadnja leta silno razvijajo. Pred sto leti so imele komaj nekaj tisoč ljudi, danes štejejo s pristaniščem Pirejem, ki leži poleg ob morju, že okrog en milijon prebivalcev. Atene hranijo mnogo spomenikov iz starogrške dobe. Nad mestom se vzpenja okrog 90 m visok grič Akropola, na katerem so razvaline najlepših svetišč, ki so jih kdaj stari Grki zgradili na čast svojim bogovom. Na tisoče ljudi iz vseh delov sveta prihaja vsako leto semkaj, prave romarske procesije hodijo na Akropolo občudovat starodavne stavbe, ki so celo v razvalinah očarujoče. Tudi Pirej se naglo razvija. Tu se šele prav vidi, kaj je Grku morje. Zgolj to grško pristanišče ima večji promet kot vse jugoslovanske luke skupaj. Vsako leto tu pristane in odpluje 30.000 ladij, se izkrca in vkrcra nad 2 milijona potnikov.

Siromašnost grude je vzrok izredne štedljivosti prebivalstva. Zapravljanje denarja, pohajkovanje mu je tuje. Že otrok si služi lasten denar, zlasti po mestih. Narod živi skoro vse leto na cestah. Zato je življenje v grških mestih nenavadno bučno. Vsak trg je veliko zbirališče ljudi, ki se glasno razgovarjajo. Po cestnih hodnikih so polnozasedene mize in stoli. Mimo hodijo goste gruce malih trgovcev in čistilcev čevljev, pred hišnimi vhodi preže za mizami menjalci denarja. Ob slehernem koraku po mestnih ulicah samo trgovanje in lov za zaslužkom. Polne so tudi kavarne in restavracije, a nikdo ne pije piva ali vina, kvečjemu kak tujec. Domačin se zadovolji z limonado, še večkrat pa kar z vodo.

Kljub skromnemu življenju je že marsikoga prisilila beda, da se je izselil. Na tisoče Grkov živi zlasti v Ameriki. Mnogi so tam obogateli, pa niso pozabili domovine. Baš z njihovim denarjem so se največ okrasile Atene z javnimi stavbami, spomeniki in nasadi.

Grkom pripada tudi Solun. Ker leži komaj 60 km daleč od naše meje, je za Jugoslavijo velikega pomena. Preko tega pristanišča uvažamo in izvažamo mnogo blaga; tu često pristanejo tudi ladje z jugoslovensko trobojnico.

(Nadaljevanje v prihodnji številki.)

Mlad bolnik v jeseni.

Megla do sivih nebes,
drobno na zemljo deži,
velo je listje dreves,
smrt od pavsod se reži.

Bolni mladenič jo sluti:
ure kazalec minuti
zadnji življenja se bliža ...

Tihi koraki, ihtenje ...
Vene, oj, vene zelenje,
megla do zemlje se niža ...